

5.12.2016

Julkinen

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet

Omaishoidon tuki on omaishoidon tuesta annetun lain (2.12.2005/937) mukaista sosiaalipalvelua, jonka järjestämis- ja valvontavastuu on kunnalla. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen palvelu. Määräraha kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Kuopion kaupungin perusturva- ja terveyslautakunta vahvistaa omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkioluokat.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Erityisestä syystä hoito voi tapahtua myös hoitajan kotona. Omaishoidon tukea ei voi myöntää yksityiselle palveluntuottajalle.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Hoidettavalle annettavat palvelut sovitetaan yhteen yksilöllisesti, harkintaa käyttäen, kaupungin järjestämien muiden palveluiden kanssa. Palvelukokonaisuuden järjestämisessä sovelletaan Ikäystävällinen Kuopio - palvelustrategian periaatetta, jossa pääpaino on kotiin annettavissa palveluissa.

Hakeminen ja myöntämisen edellytykset

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisella hakemuksella, joita saa Kuopion kaupungin internet-sivuilta (kohdasta omaishoidon tuki), vanhusten palveluohjauksesta ja vammaispalveluyksiköstä. Ennen päätöksentekoa hoidettavan hoidon ja palvelun tarve arvioidaan kotikäynnillä ja laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidon tuen päätöksen tekee viranhaltija, joka voi konsultoida moniammatillista työryhmää päätöksenteossaan. Omaishoidon tuen päätöksenteon tukena käytetään tarvittaessa lääkärinlausuntoa ja/ tai muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja, sekä soveltuvia toimintakykyarvioita.

Omaishoidon tuen myöntämisen tulee olla hoidettavan edun mukaista ja hoito-olosuhteiden omaishoidolle sopivat. Hoitajan tulee olla terveytensä ja toimintakykynsä puolesta sopiva hoitajaksi, ja hänen on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Hoitajan sopivuuteen voivat vaikuttaa sosiaaliset tai terveydelliset syyt tai muut erityiset syyt esim. muistisairaus tai päihteiden väärinkäyttö. Tarvittaessa hoitajalta voidaan pyytää lääkärinlausunto terveydentilastaan.

Omaishoidon tuen hoitopalkkio maksetaan tehdystä hoitotyöstä. Omaishoidon tukeen ei ole oikeutta mikäli avun tarve on pelkästään esim. ruoanlaitossa, siivouksessa ja asiainnissa kodin ulkopuolella. Tukea ei makseta, jos hoidettava on sairaalassa potilaana tai käy kokeilulomilla kotona sairaalasta.

Mikäli omaishoidon tuen myöntämisperusteet eivät täyty, asiakkaalle ja hakijalle järjestetään palveluohjausta ja ohjataan tarvittaessa muiden palveluiden, kuten kotihoidon, päiväryhmätoiminnan ja muiden tukipalveluiden piiriin.

5.12.2016

Julkinen

Omaishoidon tuen hoitopalkkioiden määrät

Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

1. Jatkuvaa tukea tarvitsevat / Hoitopalkkio 415,07 euroa/kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa ja huolenpitoa. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on sitovaa. Omaishoidettava voi olla yksin pieniä hetkiä (noin 1-2 tuntia). Psykkisesti sairaalla, muistisairaalla tai vammaisella hoidettavalla voi olla turvattomuutta, hallittavissa olevia käytösoireita tai hän ei orientoidu aikaan ja paikkaan. Hoidettava tarvitsee lähes jatkuvasti runsaasti ohjausta, hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/siirtymisissä

Hoidettavalla on toistuvaa, jatkuvaa valvonnan- tai avuntarvetta myös yöllä. Hoidettava ei kykene asumaan yksin ilman omaishoitajaa, runsaiden kotihoidon palveluiden turvin tai kevyesti tuetussa asumismuodossa.

Ryhmään kuuluvat myös vaikeavammaiset tai sairaat lapset ja nuoret sekä vaikeavammaiset aikuiset, jotka käyttävät suurimman osan vuodesta kodin ulkopuolisia palveluja. Tuki kohdennetaan vaikeavammaisen tai pitkäaikaissairaalan lapsen hoitoon. Tähän ryhmään kuuluvat kehitysvammaiset, vaikeavammaiset ja pitkäaikaissairaant lapset ja nuoret, jotka tarvitsevat paljon hoivaa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa. Lasten ja nuorten osalta arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon, valvonnan, ohjauksen ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Hoidon ja huolenpidon tarvetta ja sitovuutta verrataan samanikäisten terveiden lasten hoitoon ja huolenpitoon.

2. Erityistukea tarvitsevat / Hoitopalkkio 829,13 euroa/kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat erityisen runsaasti henkilökohtaista hoitoa ja huolenpitoa. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden. Hoidettavaa ei voi jättää yksin. Hoidettava on täysin autettava ja tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa (kasteleva, ei kykene huolehtimaan vaipan vaihdosta/wc-toimistaan)
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja syömisessä (syötettävä/letkuruokinta)
- lääkehoidon toteutuksessa

5.12.2016

Julkinen

- liikkumisessa (ei liiku omatoimisesti)

Hoidettavalla on pitkälle edennyt dementiatasoinen muistisairaus, hän on vuodepotilas tai saattohoidossa. Hoidettavan avuntarve on ympärivuorokautista ja runsasta myös yöllä (mm. asentohoito, erityiset hoitotoimenpiteet, hygienia, muistisairaahan valvonta).

Tukiluokka 2 edellytyksenä on, että hoitajalla ei ole:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10. luvun mukaiseen erityishoitorahaan
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen

Edellä mainittujen asioiden selvittäminen kuuluu omaishoitajaksi hakevalle itselleen. Tarvittaessa omaishoitajalta voidaan pyytää tarkempaa tuloseelvitystä.

3. Omaishoidon tuen korottaminen erityistapauksissa / Hoitopalkkio 1637,80 euroa/kk

Tämä tukiluokka voidaan myöntää erityisen raskaassa hoitotilanteessa hoitajalle, joka jää pois ansiotyöstä tai erikseen sopien hoitamaan ympärivuorokautisen hoidon tarpeessa olevaa hoidettavaa. Edellytyksenä on, että hoitajalle järjestyy mahdollisuus olla pois ansiotyöstä, eikä hän saa mitään muuta korvausta ansiotulon menetyksestä tai eläketuloja. Hoitaja on työkäinen.

Hoidettava on avuntarpeen perusteella maksuluokassa 2. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on erityisen runsasta, sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden.

Mikäli omaishoitajan hoidossa on kaksi hoidettavaa, joiden molempien hoitoisuus on maksuluokan 2 mukainen, vain toisesta maksetaan 1637,80 euroa/kk ja toisen kohdalla hoitopalkkio on 829,13 euroa/kk.

Tukiluokka 3 edellytyksenä on, että hoitajalla ei ole:

- 1) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10. luvun mukaiseen erityishoitorahaan
- 2) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 § mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Edellä mainittujen asioiden selvittäminen kuuluu omaishoitajaksi hakevalle itselleen. Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää lisäselvityksiä em. asioihin liittyen.

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa. Suunnitelmaan liitetään tiedot omaishoidontukilain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan ainakin:

1. Omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
2. Muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö

5.12.2016

Julkinen

3. Omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö
4. Suunnitelma hoidon järjestämiseksi omaishoitajan poissaolon aikana
5. Suunnitelma hoidon järjestämiseksi omaishoitajan äkillisen sairauspoissaolon aikana.

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta tehdään hoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma. Sopimus on toimeksiantosopimus, joten hoitaja ei ole oikeutettu työsopimuslain mukaisiin loma-, päiväraha-, työaika-, ym. etuuksiin. Hoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Sopimuksessa on mainittava:

1. Hoitopalkkion määrä ja maksutapa
2. Hoitajan oikeudesta vapaapäiviin (Omaishoitolaki 4§:1)
3. Maininta hoitopalkkion maksamisesta silloin, kun hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä
4. Määräaikaisen sopimuksen kesto
 - Sopimus on yleensä voimassa toistaiseksi, mutta erityisestä syystä se voidaan tehdä määräaikaisena.
5. Muut hoitoa koskevat asiat.

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Kaupungin puolelta sopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi tai jos siihen muutoin on aihetta. Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidon keskeytyksistä heti. Myös olosuhteissa tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava, esim. omaishoitajan terveydentilan heikentyminen. Omaishoitosopimus voidaan päättää, mikäli voimassa olevat omaishoidon tuen myöntämisperusteet eivät enää täyty.

Omaishoidon tuen hoitopalkkion maksaminen, keskeytys ja hoitopalkkion alentaminen

Omaishoidon hoitopalkkion maksaminen alkaa aikaisintaan hakemuskaukautta seuraavan kuukauden alusta ja maksetaan hoitajan ilmoittamalle tilille rahalaitokseen kunkin kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Omaishoidon hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta kunta suorittaa ennakonpidätyksen, eläkevakuutusmaksut ja sosiaaliturvamaksut.

Omaishoidon hoitopalkkiota maksetaan lakisääteisten vapaiden osalta enintään kolmelta vuorokaudelta kalenterikuukaudessa, jolloin meno- ja lähtöpäivää ei kuitenkaan katsota keskeytyspäiviksi. Omaishoidon hoitopalkkiota alennetaan päiväkohtaisesti, mikäli hoidettava on kuukausittain lyhytaikaishoidossa omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien lisäksi.

Säännöllinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saaminen vaikuttaa omaishoidon tuen tukiluokkaan. Tukiluokkaa alennetaan, jos hoitajan antaman hoidon sitovuus ja jatkuvuus vuorokaudessa on vä-

5.12.2016

Julkinen

häisempää kuin kriteereissä on edellytetty. Tällöin tukiluokkaa alennetaan vähintään yhdellä tukiluokalla. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa:

- Hoidettavalla on vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua päivittäisiin toimiin keskimäärin yli 7 tuntia viikossa.
- Hoidettava saa säännöllisen kotihoidon palveluja enemmän kuin 35 tuntia kuukaudessa (poikkeuksena saattohoitopäätös tai muut erityiset syyt)
Kotihoidon palvelumaksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) perusteella. Omaishoidon tuen palkkio huomioidaan tulona määritettäessä kotihoidon maksua.
- Hoidettava on kuukausittain säännöllisesti lyhytaikaishoidossa 2 viikkoa, mikä sisältää omaishoidon tuen kolme lakisääteistä vapaapäivää. Lyhytaikaishoidon maksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) perusteella.

Mikäli hoitopalkkiota on alennettu, erillisiä poissaolopidätyksiä ei peritä yli 5 vrk:n vuorohoitajaksoista (sisältää 3 lakisääteistä vapaata sekä meno- ja lähtöpäivän).

Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua. Hoitajan sairauden aiheuttaman hoidon keskeytyksen ajalta hoitajalla on oikeus hoitopalkkioon sairastumispäivältä ja sitä seuraavilta yhdeksältä päivältä. Tämän jälkeen tulee maksuun keskeytys siihen saakka kunnes hoidettava on taas omaishoitajan hoidettavana.

Jos palkkion maksaminen on perustunut virheellisiin tietoihin, kunta voi periä palkkion takaisin.

Sopimuksen irtisanominen

Sopimuksen irtisanomisesta ja purkamisesta on säännelty omaishoidon tuesta annetun lain 9§:ssä. Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päättyttyä. Mikäli omaishoidon tuen tarve jatkuu määräajan päättyessä, omaishoitajan tulee hakea tukea uudelleen.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa

Omaishoitolain mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Kotihoitopäiviä on oltava kuukaudessa vähintään kuusi (16). Omaishoitajan vapaa järjestetään suunnitelmallisesti omaishoitoperheen tilanne huomioiden palvelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

5.12.2016

Julkinen

Vain yksi vapaapäivien järjestämistapa voi olla käytössä kerrallaan. Lakisääteisiä vapaapäiviä voi kerryttää enintään 3 kuukaudelta. Kuluvan vuoden lakisääteiset vapaapäivät on käytettävä joulukuun loppuun mennessä. Vapaapäiviä ei voi käyttää enakkoon.

Vapaapäivän järjestämisen vaihtoehtoja ovat:

- omaishoitajan sijaistaminen toimeksiantosopimuksella
- omaishoidon tuen palveluseteli
- kaupungin järjestämä vuoroahoito

Lisäksi omaishoitaja voi halutessaan valita päiväryhmätoiminnassa toteutettavan vaihtoehdon. Omaishoitajan lakisääteinen vapaa muodostuu tällöin yhdeksästä päiväryhmäpäivästä kuukaudessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain mukaisesti niistä palveluista, joita palvelun järjestäjä järjestää hoidettavalle omaishoitajan vapaapäivän ajaksi, voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 11,50 euroa, ellei palvelua ole muun lainsäädännön mukaan määritelty maksuttomaksi.

Sijais- tai perhehoidon toimeksiantosopimus

Omaishoitajan lakisääteisen vapaapäivän järjestäminen voidaan toteuttaa sijais- tai perhehoidon toimeksiantosopimuksella. Tällöin omaishoitajan sijaisena toimii omaishoitoperheen hyväksymä täysi-ikäinen henkilö. Vanhusten perhehoitajaksi aikovan tulee käydä perhehoitolain mukainen ennakkovalmennus. Palkkio voidaan maksaa kolmelta vuorokaudelta kuukaudessa. Vuoden 2017 sijaishoidon palkkiot ovat 62,26 € (kokopäiväpalkkio) ja 31,13 € (puolipäiväpalkkio). Kulukorvausta maksetaan 25,53 €/vuorokausi.

Lakisääteinen vapaa voidaan järjestää myös kehitysvammaisten lyhytaikaisella perhehoitosopimuksella. Tällöin palkkiota maksetaan 62,74 €/vrk ja kulukorvausta 25,53 €/vrk. Laitoahoitoa korvaavasta perhehoidosta maksetaan enintään 96,37 €/päivä ja kulukorvausta 25,53 €/päivä. Lähisukulaisen antamassa lyhytaikaisessa ja sellaisessa perhehoidossa, jossa perhehoitaja ei ole osallistunut laissa tarkoitettuun valmennukseen, lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio on 34,17 €/päivä ja kulukorvaus 25,53 €/päivä.

Omaishoidon tuen palveluseteli

Lakisääteinen vapaa voidaan järjestää omaishoidon tuen palvelusetelillä, jolla voi ostaa vuoroahoitoa tai päivätoimintaa yksityisestä hoitopaikasta tai hoiva-apua kotiin. Palvelusetelin arvon määrittelee perusturva- ja sosiaalilautakunta vuosittain. Palveluseteli on tarkoitettu hoivapalvelujen hankkimiseen yksityiseltä palveluntuottajalta. Kaupunki hyväksyy palvelusetelipalveluntuottajat. Palveluntuottajan on täytettävä sekä lakisääteiset että kunnan asettamat hyväksymisehdot. Palvelusetelin arvo on 110 €/ lakisääteinen vapaapäivä.

5.12.2016

Julkinen

Vuorohoito kaupungin omana toimintana

Erityisen sitovassa ja raskaassa omaishoitotilanteessa omaishoitajan vapaapäiviä voidaan järjestää kaupungin omissa vuorohoitopaikoissa. Hoidettava voi olla pääsääntöisesti kaupungin järjestämässä vuoro-
hoidossa 3 vrk/kk.

Lakisääteistä 3 vuorokautta pidempään vuorohoitojaksoon on lähtökohtaisesti oikeutettu omaishoitaja, jonka hoidettava kuuluu hoidettavuutensa perusteella omaishoidon tuen palkkioluokkaan 2 (myös jos palkkioluokkaa on alennettu luokkaan 1) ja tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa.

Ensisijaisesti omaishoitajalle tarjotaan omaishoitoa tukevia palveluita kotiin, kuten kotihoitoa, päiväryhmätoimintaa ja turvapalveluita. Lakisääteisen vuorohoidon pidentämistä harkitaan vasta, kun muut tukitoimet eivät riitä. Harkinta tehdään omaishoitoperheen tilanne huomioiden moniammatillisesti yhteistyössä omaishoidon tuen ja vuorohoito-osaston henkilöstön kesken. Lisävuorokausien lukumäärä harkitaan yksilöllisesti.

Jos tarve lakisääteistä pidempiin vuorohoitojaksoihin on pysyvä, ei yksittäinen tilapäinen jakso, pidentämisestä tehdään joko määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva viranhaltijapäätös omaishoidon tuessa.

Pidennettyjä vuorohoitojaksoja voidaan myöntää esimerkiksi, jos:

- Hoidettavalla on pitkälle edennyt dementiatasoinen muistisairaus tai psyykkinen sairaus, johon liittyy vaikeita käytösoireita, kuten yöllistä valvomista, aggressiivisuutta tai harhaisuutta, eikä em. oireita ole saatu hoidettua lääkkeettömin tai lääkkeellisin keinoin.
- Hoidettava on vuodepotilas tai vaikeasti vammaisen. Hoidettavan avuntarve on ympärivuorokautista ja runsasta myös yöllä (mm. asentohoito, erityiset hoitotoimenpiteet, hygienia, muistisairaahan valvonta).
- Hoitajan toimintakyky on heikentynyt tilapäisesti sairauden tai uupumuksen vuoksi. Tällöin hänet ohjataan omaishoitajien yksilölliseen hyvinvointi- ja terveystapaamiseen ja tilanteen jatkuessa tehdään uusi omaishoidontuen arviointi.

Pidennetystä vuorohoidosta tulee aina sopia ennakkoon ja merkitä asia myös omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jotta palvelun järjestäjä pystyy varautumaan pidempiin hoitojaksoihin. Jos asiasta ei ole ennakkoon sovittu, ei palvelun järjestäjällä ole velvoitetta järjestää vuorohoitoa pidempinä jaksoina.

Kokonaistilannetta ja hoidettavan toimintakykyä arvioidaan jatkuvasti sekä omaishoidon tuessa että vuorohoito-osastolla, ja tarvittaessa tehdään muutoksia hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Mikäli hoidetta-

5.12.2016

Julkinen

van toimintakyky tai omaishoitoperheen tilanne muutoin paranee oleellisesti, pidennettyjä vuorohoitojaksoja voidaan viranhaltijapäätöksellä lyhentää tai ne voidaan lakkauttaa kokonaan.

Omaishoitoperheen tukeminen

Omaishoitajia ohjataan jaksamista tukevien palvelujen piiriin kuten vertaistukitoimintaan ja kolmannen sektorin palveluihin. Omaishoitajille tarjotaan kaupungin toimesta mahdollisuutta hyvinvoinnin ja terveydentilan kartoitukseen.

Omaishoitoperheellä on mahdollisuus saada tarvittaessa kaupungin hoivapalveluja (mm. kotihoito, päiväryhmätoiminta, turvateknologiset palvelut), joiden avulla pyritään ennaltaehkäisemään omaishoitajan väsymistä ja tukemaan hoidettavan toimintakyvyn ylläpitämistä. Palveluiden määrästä, sisällöstä ja palvelumaksuista sovitaan erikseen.

Tarvittaessa nimetään vastuutyöntekijä palvelujen tuottamiseen ja yhteensovittamiseen liittyvissä asioissa. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980, 17 §).